FACULTY OF VETERINARY MEDICINE
accredited by EAEVE

biocheck.ugent

BIOCHECK.UGENT KLEINE HERKAUWERS

Intensieve vleesproductie

Biocheck.Gent BV

info@biocheckgent.com

biocheckgent.com

GHENT UNIVERSITY

*Deze vragenlijst is ontworpen voor gebruik in **intensieve schapen-/geitenhouderij**.*
Dit houdt in dat de kudde weinig of geen vrije beweiding heeft, met als doel zwaardere lammeren bij de slacht, een korter lammerinterval en een hoger speenpercentage te bereiken dan bij kuddes die onder andere beweidingsomstandigheden worden gehouden (bv. semi-intensief, extensief, seizoensgebonden). Een dergelijk systeem vereist een verbeterde ruwvoederproductie en -benutting, het gebruik van krachtvoeder, een hoog niveau van diergeneeskundige zorg en betere huisvestings- en voederfaciliteiten, die gemechaniseerd kunnen worden wanneer de vereiste managementvaardigheden aanwezig zijn.

Woordenlijst

Stallen:
Stallen zijn grotere landbouwgebouwen die voor verschillende doeleinden worden gebruikt, waaronder het huisvesten van vee. In de houderij van kleine herkauwers kunnen stallen dienen als onderkomen voor geiten of schapen, vooral bij extreme weersomstandigheden of voor het huisvesten van grotere kuddes. Stallen kunnen meerdere afdelingen hebben, zoals boxen of hokken, en kunnen ruimtes bevatten voor voederen, melken en de opslag van voeder of materiaal.

Bok (bokken):
Een mannelijke geit.

Ziekte-uitbraak:
Een plotselinge toename van het aantal ziektegevallen.

Geit (geiten):
Een vrouwelijke geit.

Jonge geiten:
Vrouwelijke geiten die de volwassenheid nog niet hebben bereikt. Dit verwijst meestal naar vrouwelijke geiten tussen 6 en 12 maanden oud.

Ooi (ooien):
Een vrouwelijk schaap.

Ooilammeren:
Jonge vrouwelijke schapen die de volwassenheid nog niet hebben bereikt.

Voeder:
Aanvullend voedsel dat aan dieren wordt gegeven om de beweiding aan te vullen of om aan specifieke voedingsbehoeften te voldoen.

Kudde (schapen):
Een groep schapen.

Ruwvoeder:
Plantaardig materiaal dat door grazende dieren wordt geconsumeerd.

Beweiding:
Het voederen van dieren door hen gras of andere vegetatie te laten opeten op een weide of terrein.

Kudde (geiten):
Een groep geiten.

Geitenlam (geitenlammeren):
Een jonge geit onder de 6 maanden.

Geitenlammering:
Het proces van de geboorte van geitenlammeren.

Lam (lammeren):
Een jong schaap tot één jaar oud.

Aflammeren:
Het proces van de geboorte van lammeren.

Niet-professionele bezoekers:
Personen die naar het bedrijf komen die niet noodzakelijk zijn voor de dagelijkse werking; scholieren, studenten, familie, buren, ...

Weide:
Een beheerd stuk land waar dieren grazen.

Ram (rammen):
Een mannelijk schaap.

Schuren:
Schuren zijn eenvoudigere structuren, vaak kleiner en meer open dan stallen. Ze worden gebruikt voor opslag, beschutting of het huisvesten van dieren. In de houderij van kleine herkauwers kunnen schuren worden gebruikt als onderkomen voor geiten of schapen tijdens specifieke periodes, zoals het lammer- of geitenlammerseizoen. Ze bieden bescherming tegen regen, wind en zon terwijl ze meer ventilatie toelaten in vergelijking met gesloten structuren zoals stallen.

Ongedierte:
Verwijst naar plaagdieren, waaronder knaagdieren, insecten en wilde vogels.

Spenen:
Het geleidelijk scheiden van jonge dieren van de melk van hun moeder en de overschakeling naar vast voedsel.

De vragenlijst is geschreven vanuit het perspectief van de landbouwer. We verwelkomen echter ook dierenartsen, adviseurs en andere zorgverleners om de vragenlijst te gebruiken.

~. Bedrijfskenmerken

I. Heeft u schapen, geiten of beide?

Selecteer één optie.
○ Schapen
○ Geiten
○ Beide

II. Hoeveel rammen/bokken zijn er op het bedrijf?

Het aantal mannelijke dieren aanwezig op het bedrijf voor reproductie. Gelieve de gemiddelde cijfers tijdens een jaarlijkse productiecyclus op te geven.

.....

III. Hoeveel volwassen ooien/geiten zijn er op het bedrijf?

Gelieve de gemiddelde cijfers tijdens een jaarlijkse productiecyclus op te geven.

.....

IV. Hoeveel ooilammeren/jonge geiten zijn er op het bedrijf?

Gelieve de gemiddelde cijfers tijdens een jaarlijkse productiecyclus op te geven.

.....

V. Hoeveel jaar ervaring in het houden van schapen/geiten heeft de hoofdverantwoordelijke?

.....

VI. Wie voert actief het bedrijfswerk met de schapen/geiten uit?

Werknemers maken deel uit van het vaste personeel, terwijl de aannemers tijdelijk personeel zijn.

Kruis aan wat van toepassing is.
□ De eigenaar van de kudde
□ Het/de familielid(-leden)
□ De werknemer(s)
□ De aannemer(s)

A. Aankoop en reproductie

1. Zijn er schapen/geiten aangekocht binnen de laatste 5 jaar? *(verplicht)*

Kruis aan wat van toepassing is.
□ Ja, lammeren, geitenlammeren en niet-drachtige ooien/geiten
□ Ja, rammen/bokken voor reproductie
□ Ja, drachtige ooien/geiten
□ Ja, melkgevende ooien/geiten
□ Nee
Indien "Ja, lammeren, geitenlammeren en niet-drachtige ooien/geiten" gekozen wordt, ga naar de volgende vraag.
Indien "Ja, rammen/bokken voor reproductie" gekozen wordt, ga naar vraag 3.
Indien "Ja, drachtige ooien/geiten" gekozen wordt, ga naar vraag 4.
Indien "Ja, melkgevende ooien/geiten" gekozen wordt, ga naar vraag 5.
Indien "Nee" gekozen wordt, ga dan naar vraag 16.

2. Hoe vaak (aantal aankopen) in de afgelopen 2 jaar werden ooilammeren/jonge geiten aangekocht? *(verplicht)*

Indien minder dan één keer per 2 jaar, gebruik decimalen, bv. 0,5 voor één keer per twee jaar.

.....

3. Hoe vaak (aantal aankopen) in de afgelopen 2 jaar werden rammen/bokken voor reproductie aangekocht? *(verplicht)*

Indien minder dan één keer per 2 jaar, gebruik decimalen, bv. 0,5 voor één keer per twee jaar.

.....

4. Hoe vaak (aantal aankopen) in de afgelopen 2 jaar werden drachtige ooien/geiten aangekocht? *(verplicht)*

Indien minder dan één keer per 2 jaar, gebruik decimalen, bv. 0,5 voor één keer per twee jaar.

.....

5. Hoe vaak (aantal aankopen) in de afgelopen 2 jaar werden melkgevende ooien/geiten aangekocht? *(verplicht)*

Indien minder dan één keer per 2 jaar, gebruik decimalen, bv. 0,5 voor één keer per twee jaar.

.....

6. Waar heeft u uw schapen en geiten in de laatste 2 jaar aangekocht? *(verplicht)*

Kruis aan wat van toepassing is.
□ Eén enkele leverancier die dieren van dezelfde herkomst huisvest
□ Eén enkele leverancier die dieren van verschillende herkomst huisvest
□ Van een handelaar of via markten
□ Van meerdere bronnen
Indien "Eén enkele leverancier die dieren van verschillende herkomst huisvest" of "Van een handelaar of via markten" gekozen wordt, ga naar vraag 8.

7. Voordat de schapen/geiten op uw bedrijf aankomen, is contact tussen hen en dieren van andere bedrijven mogelijk (bv. tijdens transport of tijdelijk houden)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Ik weet het niet

8. Wanneer schapen/geiten aangekocht worden van een ander bedrijf, is de gezondheidsstatus van de leverancier voor de aankoop gekend? *(verplicht)*

Een kudde met een gekende gezondheidsstatus is een kudde waarvan geweten is of ze al dan niet vrij is van specifieke ziekten. Indien de kudde vrij is van specifieke ziekten, garandeert dit dus ook dat de geleverde producten (dieren) afkomstig van deze kudde eveneens vrij zijn van deze ziekten.

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit

9. Wordt het niveau van maternale immuniteit gecontroleerd bij de aankoop van lammeren? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit
○ Niet van toepassing, ik koop geen lammeren

10. Worden de schapen/geiten getest op specifieke ziekten voordat ze aan uw kudde worden toegevoegd (d.w.z. een aankoopprotocol of andere testen voor bv. CAE, *Salmonella*,...)? *(verplicht)*

D.w.z. testen voor de aankoop of tijdens de quarantaineperiode.

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit

11. Worden alle nieuwe schapen/geiten in quarantaine geplaatst bij aankomst op uw bedrijf? *(verplicht)*

Quarantaine is een periode en plaats waarin u dieren isoleert/scheidt in een ruimte die fysiek gescheiden is van andere dieren die reeds deel uitmaken van de kudde.

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit/geen quarantaineruimte beschikbaar
Indien "Nooit/geen quarantaineruimte beschikbaar" gekozen wordt, ga naar vraag 16.

12. Wat is de minimale duur (in dagen) van de quarantaineperiode die u in de laatste 2 jaar heeft toegepast? *(verplicht)*

.....

13. Moeten medewerkers, voordat ze de quarantaineruimte betreden, het volgende doen? *(verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Compartimentspecifieke kledij dragen	○	○	○
Compartimentspecifiek schoeisel dragen	○	○	○
Handen wassen/handschoenen gebruiken	○	○	○

14. Is de quarantaineruimte … voor de introductie van nieuwe schapen/geiten? *(verplicht)*

Reiniging: de fysieke verwijdering van vreemd materiaal, inclusief een natte reinigingsstap.
Ontsmetting: reiniging met chemische middelen die organismen inactiveren.
Indien uw quarantaineruimte een aparte weide is, selecteer dan de optie "Nooit" bij Gereinigd en Ontsmet.

	Altijd	Soms	Nooit
Geleegd	○	○	○
Gereinigd	○	○	○
Ontsmet	○	○	○

15. Worden de klauwen van de nieuwe dieren geïnspecteerd en behandeld tegen rotkreupel (bv. ontsmettingsvoetbaden, vaccinatie) voor of tijdens hun quarantaineperiode? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

16. Zijn er schapen/geiten die het bedrijf verlaten en nadien terugkeren? *(verplicht)*

Bv. voor tentoonstellingen, wedstrijden, fokkerij of veemarkt. Dit omvat niet het gaan grazen.

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 18.

17. Worden deze terugkerende schapen/geiten in quarantaine geplaatst? *(verplicht)*

Quarantaine is een periode en plaats waarin u dieren isoleert/scheidt in een ruimte die fysiek gescheiden is van andere dieren.

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit/geen quarantaineruimte beschikbaar

18. Worden er op uw bedrijf schapen/geiten zelf gefokt? Zo ja, hoe? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Kunstmatige inseminatie/embryotransplantatie
○ Natuurlijke dekking
○ Zowel kunstmatige inseminatie/embryotransplantatie als natuurlijke dekking
○ Nee
Indien "Kunstmatige inseminatie/embryotransplantatie" gekozen wordt, ga naar vraag 20.
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 21.

19. Worden de rammen/bokken getest op seksueel overdraagbare aandoeningen (bv. Chlamydia, Brucella ovis,...)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit
Indien "Natuurlijke dekking" gekozen werd bij vraag 18, ga naar vraag 21.

20. Wanneer sperma wordt aangekocht van een bedrijf/station , is de gezondheidsstatus van de leverancier voor de aankoop gekend? *(verplicht)*

Een kudde met een gekende gezondheidsstatus is een kudde waarvan geweten is of ze al dan niet vrij is van specifieke ziekten. Indien de kudde vrij is van specifieke ziekten, garandeert dit dus ook dat de geleverde producten (dieren) afkomstig van deze kudde eveneens vrij zijn van deze ziekten.

Selecteer één optie.
○ Ja, de gezondheidsstatus van de leverancier is hoger dan mijn eigen status
○ Ja, de gezondheidsstatus van de leverancier is gelijk aan mijn eigen status
○ Ja, de gezondheidsstatus van de leverancier is lager dan mijn eigen status, maar ik neem voorzorgsmaatregelen
○ Nee
○ Niet van toepassing, er wordt geen sperma aangekocht
○ Ik weet het niet (informatie niet direct beschikbaar)

B. Transport van dieren en afvoer van kadavers

21. Is het bedrijfsterrein **fysiek** opgedeeld in een schone en vuile zone? *(verplicht)*

De schone zone is het gedeelte van het productieterrein met beperkte toegang, d.w.z. waar enkel dieren van het bedrijf, personen nadat ze de hygiënemaatregelen in de hygiënesluis hebben toegepast, en bedrijfsspecifiek materiaal en voertuigen toegelaten zijn. De vuile zone omvat alle andere delen van het bedrijf waartoe bezoekers, externe voertuigen, … toegang hebben. De vuile zone omvat ook de opslagplaats voor kadavers.

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Ik weet het niet

22. Hoe worden dieren van en naar het bedrijf getransporteerd? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Interne (bedrijfseigen) transportvoertuigen
○ Externe transportvoertuigen
○ Een combinatie van interne en externe transportvoertuigen
Indien "Interne (bedrijfseigen) transportvoertuigen" gekozen wordt, ga naar vraag 26.

23. Moeten **externe** voertuigen ontsmet worden voordat ze het bedrijf betreden? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja, de gehele buitenkant van het voertuig
○ Ja maar enkel de banden (bv. via een ontsmettingsbad voor voertuigen)
○ Soms/enkel bij een ziekte-uitbraak
○ Nee

24. Heeft de chauffeur toegang tot de dierenverblijfsruimte en is direct contact met uw dieren mogelijk tijdens het laden van de dieren? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 26.

25. Ontvangt en draagt de chauffeur bedrijfsspecifieke kledij en schoeisel? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ De chauffeur brengt zijn/haar eigen gereinigde en ontsmette kledij en schoeisel/wegwerpoverschoenen mee
○ De chauffeur blijft in het transportvoertuig
○ Nooit

26. Wanneer schapen/geiten aan het bedrijf geleverd worden , bevinden zich dan enkel de dieren die aan uw kudde geleverd moeten worden in het transportvoertuig? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit

27. Is het transportvoertuig leeg bij aankomst op het bedrijf? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit
○ Ik weet het niet
*Indien een optie **verschillend** van "Altijd" gekozen wordt, ga naar vraag 29.*

28. Wordt het transportvoertuig aan de binnenkant altijd gereinigd en ontsmet vóór het laden van dieren? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Het wordt gereinigd en ontsmet
○ Het wordt enkel gereinigd
○ Nee
○ Ik weet het niet

29. Is er een aparte opslagplaats voor kadavers? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Niet relevant, kadavers worden onmiddellijk verwerkt
Indien "Nee" of "Niet relevant, kadavers worden onmiddellijk verwerkt" gekozen wordt, ga naar vraag 32.

30. Is de opslagplaats voor kadavers afgesloten en goed onderhouden om te voorkomen dat ongedierte, huisdieren of wilde dieren bij de kadavers kunnen komen? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Soms/gedeeltelijk
○ Nee

31. Wordt de opslagplaats voor kadavers na elk gebruik gereinigd en ontsmet? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Gereinigd en ontsmet
○ Enkel gereinigd
○ Nee

32. Wat gebeurt er met de kadavers? *(verplicht)*

Composteren is een natuurlijk afbraakproces voor organisch afval. Begraven kan verboden zijn in uw land. Houd er rekening mee dat deze vragenlijsten wereldwijd gebruikt worden.

Selecteer één optie.
○ Kadavers worden gecomposteerd
○ Kadavers worden begraven/verbrand
○ Kadavers worden opgeslagen en opgehaald door een destructiebedrijf
Indien "Kadavers worden begraven/verbrand" gekozen wordt, ga naar vraag 34; indien "Kadavers worden opgeslagen en opgehaald door een destructiebedrijf" gekozen wordt, ga naar vraag 35.

33. Worden kadavers gecomposteerd in een gesloten systeem? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja, dode dieren worden gecomposteerd in een gebouw dat volledig afgesloten kan worden
○ Ja, dode dieren worden buiten gecomposteerd, afgesloten met plastic
○ Nee
Ga naar vraag 36.

34. Hoe worden dode dieren begraven/verbrand? *(verplicht)*

Begraven in geschikte grond: diepe begraving in kuilen ver verwijderd van een grondwaterbron.

Selecteer één optie.
○ Dode dieren worden verbrand in een goedgekeurde verbrandingsoven op het bedrijf
○ Dode dieren worden begraven in de geschikte grond op het bedrijf
○ Andere
Ga naar vraag 36.

35. Kunnen kadavers opgehaald worden door het destructiebedrijf zonder dat ze de schone zone van het bedrijf betreden? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

36. Worden kadavers met handschoenen gehanteerd, of worden de handen gereinigd en ontsmet na het hanteren van kadavers? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit

C. Voeder en water

37. Zijn alle voederopslagplaatsen (bv. ingekuild voeder, mengvoeder, krachtvoeder, …) beschermd tegen huisdieren en ongedierte? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja, tegen huisdieren
○ Ja, zowel tegen huisdieren als ongedierte
○ Nee

38. Is het voeder afkomstig van een voederbedrijf dat voldoet aan bepaalde hygiënische vereisten (bv. *Salmonella*-vrij, warmtebehandeling)? *(verplicht)*

Kruis aan wat van toepassing is.
□ Ja
□ Nee
□ Ik weet het niet
□ Niet van toepassing, de dieren krijgen eigen geproduceerd voeder/natuurlijke gewassen

39. Worden voederbenodigdheden uitsluitend gebruikt voor het voederen van dieren (d.w.z. geen dubbel gebruik, bv. voor mest)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit

40. Hoe vaak wordt het drinkwatersysteem voor de dieren (d.w.z. zowel de gesloten waterleidingen als de open drinkbakken voor de dieren) gereinigd en/of ontsmet? *(verplicht)*

Indien dit verschilt tussen de waterleidingen en de drinkbakken, vul dan het worstcasescenario in.

Selecteer één optie.
○ Wekelijks
○ Maandelijks
○ Meerdere keren per jaar
○ Eén keer per jaar of minder
○ Nooit

41. Hoe vaak wordt er een bacteriologische analyse van het drinkwater voor de dieren uitgevoerd? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Jaarlijks of vaker
○ Om de twee jaar
○ Minder vaak dan om de twee jaar
○ Nooit
○ Nooit, ik gebruik stadswater/leidingwater
Indien "Nooit" of "Nooit, ik gebruik stadswater/leidingwater" gekozen wordt, ga naar vraag 43.

42. Op welke locatie worden de waterstalen voor de bacteriologische analyses genomen? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Zowel aan de bron/opslagtank als aan de laatste drinkbak (verst van de bron)
○ Aan de laatste drinkbak
○ Aan de bron
○ Andere (bv. drinkbak aan het begin van de lijn)

D. Bezoekers en personeel

Hier focussen we op de belangrijkste huisvestingsfaciliteit en niet op tijdelijke constructies die gebruikt kunnen worden bij het grazen op locaties ver van de stal.

43. Volgt het bedrijf een schriftelijk bioveiligheidsplan? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

44. Hebben de veehouder en/of de bedrijfsmedewerkers in de laatste vijf jaar een opleiding over bioveiligheid gevolgd? *(verplicht)*

Een opleiding kan een diploma, e-learningcursussen, workshops of webinars zijn. De opleiding kan ook gegeven worden door intern personeel, zolang zij hiervoor een gecertificeerde opleiding hebben gevolgd.
Indien u geen bedrijfsmedewerkers heeft, selecteer dan antwoordoptie "Beiden hebben een opleiding over bioveiligheid gevolgd" wanneer de veehouder een opleiding heeft gevolgd, of selecteer antwoordoptie "Geen van beiden heeft een opleiding over bioveiligheid gevolgd" wanneer de veehouder geen opleiding heeft gevolgd.

Selecteer één optie.
○ Beiden hebben een opleiding over bioveiligheid gevolgd
○ Slechts één van beiden heeft een opleiding over bioveiligheid gevolgd
○ Geen van beiden heeft een opleiding over bioveiligheid gevolgd

45. Zijn bezoekers verplicht om hun aanwezigheid te melden voordat ze de stal/schuur betreden (bv. door een bezoekersregister te ondertekenen)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

46. Is er een aparte ruimte (bv. hygiënesluis) beschikbaar om laarzen en kledij te wisselen en handen te wassen/handschoenen aan te trekken? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

47. Zijn er bedrijfsmedewerkers die ook op (of regelmatig) andere herkauwersbedrijven werken (of bezoeken)? *(verplicht)*

Regelmatig: minstens één keer per week.

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Ik weet het niet

48. Moeten **bedrijfsmedewerkers** voordat ze het bedrijf mogen betreden...? (*verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Bedrijfsspecifieke kledij dragen/schone kledij meebrengen	○	○	○
Bedrijfsspecifiek schoeisel dragen/schoon en ontsmet schoeisel meebrengen	○	○	○
Hun handen wassen en ontsmetten/handschoenen gebruiken	○	○	○

49. Moeten **professionele bezoekers** (bv. dierenarts, klauwbekapper, wolscheerder) voordat ze het bedrijf mogen betreden...? (*verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Bedrijfsspecifieke kledij dragen/schone kledij meebrengen	○	○	○
Bedrijfsspecifiek schoeisel dragen/schoon en ontsmet schoeisel meebrengen/wegwerpoverschoenen	○	○	○
Hun handen wassen en ontsmetten/handschoenen gebruiken	○	○	○
Hun materiaal reinigen en ontsmetten (*selecteer "Altijd" indien niet van toepassing*)	○	○	○

50. Zijn er nog andere (niet-professionele) bezoekers die het bedrijf kunnen betreden en in contact kunnen komen met de schapen/geiten? (*verplicht)*

Bv. scholieren, studenten, familie, buren, ...

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 52.

51. Moeten **niet-professionele bezoekers** voordat ze het bedrijf mogen betreden...? (*verplicht*)

	Altijd	Soms	Nooit
Bedrijfsspecifieke kledij dragen/schone kledij meebrengen	○	○	○
Bedrijfsspecifiek schoeisel dragen/schoon en ontsmet schoeisel meebrengen/wegwerpoverschoenen	○	○	○
Hun handen wassen en ontsmetten/handschoenen gebruiken	○	○	○

E. Infrastructuur, locatie en huisvesting

52. Is er een insectenbestrijdingsprogramma aanwezig op het bedrijf? *(verplicht)*

Bestrijdingsprogramma: een regelmatig protocol met de bestrijdingsmaatregelen.

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

53. Is er een effectief ongediertebestrijdingsprogramma aanwezig op het bedrijf? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Een professioneel ongediertebestrijdingsbedrijf wordt periodiek ingehuurd
○ Het bedrijf heeft zijn eigen ongediertebestrijdingsprogramma opgezet
○ Ongediertebestrijding gebeurt enkel wanneer een plaag wordt vastgesteld (bv. via rattenvallen)
○ Katten worden gebruikt
○ Er is momenteel geen ongediertebestrijdingsprogramma aanwezig op het bedrijf

54. Is er een vogelbestrijdingsprogramma aanwezig op het bedrijf (netten, afgedekte luchtinlaten)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Gedeeltelijk
○ Nee

55. Hebben de schapen/geiten, met inbegrip van de jonge dieren, tijdens hun leven toegang tot een buitenruimte (incl. een beperkte buitenruimte)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Soms
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 58.

56. Wordt er beweiding toegepast? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

57. Hebben uw schapen/geiten, wanneer ze buiten zijn, toegang tot natuurlijke waterlopen (bv. beken en vijvers)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

58. Is het bedrijf omheind (afgesloten) om contact tussen de dieren van het bedrijf en andere dieren, wilde dieren of mensen te voorkomen? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Gedeeltelijk
○ Nee

59. Zijn er, naast schapen/geiten, nog andere landbouwhuisdieren (runderen, pluimvee, varkens, lama's,...) aanwezig op uw bedrijf voor landbouwdoeleinden? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 61.

60. Delen de schapen/geiten dezelfde buitenruimte met andere landbouwhuisdieren? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

61. Hebben huisdieren toegang tot de stallen/schuren? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Honden (en katten)
○ Enkel katten
○ Geen

62. Houdt de veehouder of één van de bedrijfsmedewerkers schapen/geiten voor persoonlijke (d.w.z. niet-commerciële) doeleinden? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

63. Zijn de **binnenhuisvestingsruimtes** (incl. opslag van voeder en strooisel) afgesloten? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

64. Wordt er mest (van geiten, schapen, runderen, varkens, …) van uw eigen bedrijf of mest afkomstig van andere bedrijven uitgespreid op de omliggende landbouwgronden binnen 500 meter van uw bedrijf of weilanden? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Ik weet het niet

F. Gezondheidsmanagement

65. Is er een plan voor strategische behandelingen (bv. vaccins, ontworming, additieven, pre- of probiotica) en wordt dit jaarlijks geëvalueerd door een dierenarts/gezondheidsadviseur? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

66. Wordt er regelmatig (d.w.z. minstens één keer per jaar) een evaluatie gemaakt van de ziektestatus van het bedrijf (bv. serologie, trends in slachthuisbevindingen, enz.) in overleg met een dierenarts/gezondheidsadviseur? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja, voor gereglementeerde en niet-gereglementeerde ziekten
○ Ja, voor gereglementeerde ziekten
○ Nee

67. Worden zieke schapen/geiten geïsoleerd in een ziekenboeg, fysiek gescheiden van de gezonde dieren? *(verplicht)*

Geïsoleerd: fysiek gescheiden zonder mogelijk contact met gezonde dieren.

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Gedeeltelijk
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 74.

68. Is er materiaal en uitrusting (bv. emmers, thermometer, reinigings- en voedermateriaal, maagsondes, ...) specifiek beschikbaar voor de zieke schapen/geiten in de ziekenboeg? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 70.

69. Wordt dit specifieke materiaal altijd gereinigd en ontsmet voordat een nieuw dier de ziekenboeg betreedt? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Het wordt gereinigd en ontsmet
○ Het wordt enkel gereinigd
○ Nee

70. Moeten medewerkers, voordat ze de ziekenboeg betreden, de volgende maatregelen nemen? *(verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Wisselen naar compartimentspecifieke kledij	○	○	○
Wisselen naar compartimentspecifiek schoeisel	○	○	○
Handen wassen/handschoenen gebruiken	○	○	○

71. Is de ziekenboeg na elk gebruik vrij van strooisel? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 73.

72. Wordt de ziekenboeg … voor elke nieuwe introductie van zieke schapen/geiten? *(verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Gereinigd	○	○	○
Ontsmet	○	○	○
Gedroogd	○	○	○

73. Worden de zieke schapen/geiten steeds na de gezonde schapen/geiten behandeld/bezocht? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

74. Kan een groep zieke schapen/geiten volledig gescheiden worden van de andere schapen/geiten bij een ziekte-uitbraak? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit

75. Wat betreft het gebruik van injectienaalden voor behandelingen door de veehouder/bedrijfsmedewerkers, welke strategie wordt gevolgd? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Wegwerpnaalden
○ Herbruikbare naalden (apart per leeftijdsgroep)
○ Herbruikbare naalden (geen scheiding per leeftijdsgroep)
○ Herbruikbare naalden die tussen groepen ontsmet worden
Indien "Wegwerpnaalden" gekozen wordt, ga naar vraag 77.

76. Na hoeveel dieren worden injectienaalden vervangen (voor behandelingen)? *(verplicht)*

Indien dit verschilt per leeftijdscategorie, vul dan het worstcasescenario in.

.....

G. Geboortebegeleiding

De begeleiding tijdens het proces van de geboorte van lammeren.

77. Zijn er lammerruimtes beschikbaar op het bedrijf? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 80.

78. Moeten medewerkers die de ruimte betreden waar het aflammeren plaatsvindt de volgende maatregelen nemen? *(verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Compartimentspecifieke kledij dragen	○	○	○
Compartimentspecifiek schoeisel dragen	○	○	○
Handen wassen/handschoenen gebruiken	○	○	○

79. Wordt de ruimte waar het aflammeren plaatsvindt … voor de introductie van schapen/geiten? *(verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Gereinigd	○	○	○
Ontsmet	○	○	○
Gedroogd	○	○	○

80. Bij hulp bij het aflammeren, worden de handen en het verlosmateriaal altijd gewassen/gereinigd en ontsmet voor en na elke geboorte? *(verplicht)*

Bv. emmers, touwen, prolapstuig, …

Selecteer één optie.
○ Gereinigd en ontsmet
○ Enkel gereinigd
○ Nee

81. Worden in geval van abortussen de handen en het materiaal altijd gewassen/gereinigd en ontsmet (voor en na)? *(verplicht)*

Bv. emmers, touwen, prolapstuig, …

Selecteer één optie.
○ Gereinigd en ontsmet
○ Enkel gereinigd
○ Nee

82. Worden er in geval van abortussen specifieke maatregelen genomen (bv. de ruimte ontsmetten, de kudde weghouden van die ruimte)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee

83. Wanneer vindt de scheiding van het lam van de moeder plaats? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Onmiddellijk na de geboorte
○ Binnen 1-2 dagen na de geboorte van het lam
○ Binnen 1-2 weken na de geboorte van het lam
○ Geen scheiding, het lam blijft bij de moeder als zooglam/-geitenlam
○ Andere

84. Als er meerdere abortussen plaatsvinden, wordt de ooi/geit dan nadien getest (d.w.z. abortusprotocol)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit

85. Waar worden de vliezen en het vruchtwater afgevoerd na het aflammeren/abortus? *(verplicht)*

Indien er meerdere afvoerwijzen voorkomen, kies dan de meest gebruikte.

Selecteer één optie.
○ Ze blijven achter in de lammerruimte of waar de abortus plaatsvond
○ Ze worden opgegeten door schapen/geiten/honden/wilde dieren/andere
○ Ze worden op de mesthoop/gierkuil gelegd
○ Ze worden in de kadaveropslagplaats/afvalcontainer geplaatst
○ Begraven
○ Andere

H. Beheer van lammeren

In het geval dat er iets gebeurt met de moeder, of als er sprake is van een combinatie van kunstmatige opfok en lammeren die bij de moeder blijven, beantwoord dan de onderstaande vragen volgens de meest voorkomende praktijk.

86. Hoeveel milliliter biest wordt er aan het lam toegediend binnen de eerste zes uur na de geboorte? *(verplicht)*

Indien u niet weet hoeveel biest gegeven wordt, vul dan 0 in. Indien het lam bij de moeder blijft, vul dan 250 ml in.

.....ml

87. Wordt de biest van de moeder gegeven of van een ander schaap/geit van het bedrijf, of wordt er externe biest aangeleverd? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Schapen-/geitenbiest van het bedrijf
○ Runderbiest van het bedrijf
○ Schapen-/geiten-/runderbiest van een externe bron

88. Wordt het materiaal dat gebruikt wordt voor de toediening van biest (bv. sondes, flessen, enz.) na elk gebruik gereinigd en ontsmet? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Gereinigd en ontsmet
○ Enkel gereinigd
○ Ik maak gebruik van wegwerpmateriaal
○ Nee
○ Niet van toepassing, de lammeren blijven bij hun moeder

89. Worden melkemmers met meerdere spenen hergebruikt tussen lammeren tijdens dezelfde voedersessie? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Niet van toepassing, de lammeren blijven bij hun moeder

90. Worden de lammeren ooit gevoederd met afvalmelk (d.w.z. melk die niet geschikt is voor de melktank, bv. met antibioticaresiduen)? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Altijd
○ Soms
○ Nooit

91. Worden de voederemmers (incl. spenen) na elke voedering gereinigd? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Niet van toepassing, de lammeren blijven bij hun moeder

92. Worden de lammeren gemengd tussen verschillende leeftijdsgroepen? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Nooit
○ Binnen de eerste uren
○ Binnen de eerste twee dagen
○ Na de eerste twee dagen

93. Worden de lammeren gehuisvest in individuele hokken/boxen? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 96.

94. Is de huisvesting van de lammeren na elk gebruik leeg? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Niet van toepassing
Indien "Nee" of "Niet van toepassing" gekozen wordt, ga naar vraag 96.

95. Is de huisvesting van de lammeren … voor elke nieuwe introductie van lammeren? *(verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Gereinigd	○	○	○
Ontsmet	○	○	○
Gedroogd	○	○	○

I. Beheer van volwassen schapen/geiten

96. Moeten de ooien/geiten regelmatig door een klauwontsmettingsbad gaan? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
○ Enkel wanneer er problemen optreden (bv. rotkreupel)

97. Hoeveel keer per jaar wordt de stal/schuur voor de volwassen dieren gereinigd? *(verplicht)*

Dit omvat een droge (verwijdering van al het vuil en strooisel) en natte reinigingsstap.

.....

98. Hoeveel keer per jaar wordt de stal/schuur voor de volwassen dieren ontsmet? *(verplicht)*

.....

J. Werkorganisatie en materiaal

99. Worden de schapen/geiten per leeftijd gegroepeerd in de stal/schuur? *(verplicht)*

Om "Ja" te antwoorden, moeten schapen/geiten opgesplitst worden in minstens de volgende groepen; melklammeren, gespeende lammeren, volwassen dieren.

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar vraag 103.

100. Wordt/worden ... tussen leeftijdsgroepen? *(verplicht)*

	Altijd	Soms	Nooit
Compartimentspecifieke kledij gedragen	○	○	○
Compartimentspecifiek schoeisel gedragen	○	○	○
Handen gewassen/handschoenen gedragen	○	○	○

101. Welke werkvolgorde wordt gebruikt door de bedrijfsmedewerkers onder normale omstandigheden? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Van jongste naar oudste dieren
○ Van oudste naar jongste
○ Een andere werkvolgorde
○ Er is geen werkvolgorde

102. Is er duidelijk gemarkeerd/geïdentificeerd en apart materiaal (bv. drinkbakken, voederbakken) beschikbaar voor elke leeftijdsgroep? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Ja, maar niet gemarkeerd/geïdentificeerd
○ Nee

103. Is er uitrusting (bv. klauwbekapmateriaal, onthoorningsapparatuur, hooiruiven) die gedeeld wordt met andere bedrijven die de stallen/schuren betreden en/of in contact komen met uw schapen/geiten? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Ja
○ Nee
Indien "Nee" gekozen wordt, ga naar het einde van deze vragenlijst.

104. Welke maatregelen neemt u voordat deze gedeelde uitrusting uw stal/schuur binnenkomt en/of in contact komt met uw schapen/geiten? *(verplicht)*

Selecteer één optie.
○ Reiniging en ontsmetting van de uitrusting
○ Alleen reiniging van de uitrusting
○ Geen